

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

H 9

DOM
2025-09-29
Meddelad i Luleå

Mål nr
1803-25

KLAGANDE

[Redacted]

MOTPART

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gävleborgs läns beslut 2025-09-23, dnr 6551-2025, bilaga 1

SAKEN

Skyddsjakt efter varg

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen) beslutade, efter ansökan om skyddsjakt efter två vargar, om skyddsjakt efter en (1) varg inom visst angivet område till och med den 14 oktober 2025. Länsstyrelsen förordnade även att beslutet ska gälla omedelbart utan hinder av att det överklagas. Närmare detaljer, villkor och skäl för beslutet framgår av bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

██████████

██████████ yrkar att beslutet inhiberas fram tills målet är avgjort i domstol och att beslutet upphävs. ██████████ anför bl.a. följande. Vargarna i detta revir kan inte anses vara särskilt skadegörande. Enligt praxis från kammarrätten kan inte två angrepp på hundar vara tillräckligt för att kunna bevilja skyddsjakt på ett rödlistat djur. Länsstyrelsen skriver dessutom att det skett föryngringar i reviret. Dessa valpar är beroende av sina föräldrar för att kunna lära sig att jaga. Att då ta bort den ena föräldern kommer öka problemen med attacker på lättare byten. Enligt EU-art/habitatdirektivet skall alla andra möjligheter prövas först. En sådan möjlighet är att använda skyddsväst på hundar som jagar i vargrevir. Direktivet säger även att endast skadegörande individer får tas bort. Länsstyrelsen säger ju själva att de inte vet vilken/vilka individer som angripit hundarna. Något annat viktigt som direktivet säger är att syftet med jakten måste anses bli uppfylld och att det är det beslutande myndigheten som skall kunna visa att så sker. Länsstyrelsen har inte på någon punkt säkerhetsställt detta. Tvärtom så säger man att man är beredd att ta ett nytt beslut om fel varg skjuts. Detta är ett mycket märkligt förfarande då det bryter mot direktivet som är mycket tydlig med om vad som gäller. Ett annat krav är att gynnsam bevarandestatus ej får riskeras. Vargstammen har minskat kraftigt till väldigt nära 300 vargar som är ett minimum redan vid inventeringen. Sedan denna var

klar har ett flertal vargar försvunnit i skyddsjakter och troligen illegala jakten. I alla fall har vargar försvunnit spårlost. Så vargstammen kan redan idag ligga under gynnsam bevarandestatus.

[REDACTED]

[REDACTED] yrkar att beslutet inhiberas och att beslutet upphävs i sin helhet. [REDACTED] anför bl.a. följande. Att utfärda skydds jakt i detta fall, baserat på oansvarigt beteende som har föranletts av mänskligt risktagande, strider mot principen om att skydda och bevara rovdjursstammarna på ett hållbart sätt. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer är skydds jakt inte avsedd att kompensera för skador som kan undvikas genom ansvarsfullt beteende. Då jägarna i detta fall känt till vargreviren men valt att släppa hundarna lösa, bör detta tas i beaktande som en form av mänskligt risktagande snarare än en oförutsedd skada orsakad av varg. Naturvårdsverket betonar att skydds jaktbeslut ska föregås av en noggrann bedömning av alternativa lösningar och riskfaktorer. Det finns förebyggande metoder för att minska risk för skada på jakthundar. Bland annat har skyddsvästar för hundar utvecklats och används i Sverige och andra EU-länder. En studie i Finland har visat att västar med vargstål gav mycket lindriga skador vid vargangrepp. Testpersonerna upplevde också att västen ökade hundarnas säkerhet och gav mer tid att ingripa. Erfarenheter från Örebro län där bidrag givits till hundägare för införskaffande av skyddsvästar är också positiva. Jakt får inte beviljas om det finns annan lämplig lösning och här finns det flera lösningar. Man kan avstå från jakt i kända vargrevir, använda kopplade hundar och använda skyddsvästar. Det finns ingen forskning som visar att skydds jakt på en obestämmd individ i ett revir minskar risken för framtida angrepp på hund. Tvärtom har både svensk och internationell forskning visat att slumpmässigt borttagande av vargar kan leda till större störningar i flocken, med ökad risk för angrepp på tamdjur, exempelvis får. Enligt 23 a § jaktförordningen får skydds jakt endast beslutas om det inte finns någon annan lämplig lösning. I

förevarande fall finns flera andra lämpliga lösningar. Vargen i Sverige klassas numera inte som strikt skyddad enligt EU-beslut, men den är fortfarande en art med skydd. EU-domstolen har fastslagit att undantag alltid måste tolkas restriktivt. Den nu gällande lägre skyddsnivån innebär inte ett carte blanche för godtycklig skydds jakt kan godkännas. Det aktuella reviret är en etablerad familjegrupp. Om någon av föräldraturen skjuts riskerar flocken att splittras, vilket kan leda till ökad konflikt med tamdjur. Den svenska vargstammen är fortsatt liten och genetiskt svag. Att tillåta skydds jakt i detta fall riskerar att ytterligare försvåra uppnåendet av gynnsam bevarandestatus, vilket EU-kommissionen redan kritiserat Sverige för. Föreningen har som stöd för talan ingivit finsk studie om skyddsvästar, utvärdering från Länsstyrelsen i Örebro om skyddsväst på jakthundar och en tidningsartikel ”Predator control should not be a shot in the dark”

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inhibition

Med anledning av att förvaltningsrätten tar upp målet för slutlig prövning saknas skäl att ta ställning till frågan om inhibition.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får skydds jakt meddelas bland annat för att förhindra allvarlig skada särskilt bland annat på boskap eller annan egendom, se 23 a § jaktförordningen (1987:905). Under dessa förutsättningar får beslut om skydds jakt på varg fattas av länsstyrelsen, efter ansökan av den som

riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå, får beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada inte har inträffat (23 b § jämförd med 24 a § jaktförordningen).

Dessa bestämmelser i jaktförordningen utgör ett införlivande av direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) och ska tolkas mot bakgrund av detta. Direktivets undantagsbestämmelser ska tolkas restriktivt och den myndighet som fattat beslut har bevisbördan för att det föreligger nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Undantag ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget (EU-domstolen C342/05 Kommissionen mot Finland och C-76/08 Kommissionen mot Malta).

För att uppfylla ”allvarlig skada” i EU-rättslig mening är det tillräckligt att sådana skador med hög sannolikhet kommer att uppstå, men rekvisitet omfattar inte framtida indirekta skador som inte kan tillskrivas det enskilda djuret. Vid bedömningen av om det finns annan lämplig lösning ska de tänkbara lösningarnas ekonomiska konsekvenser beaktas, dock utan att de är av avgörande betydelse (C-601/22 WWF Österreich).

Sedan den 17 juni 2025 har vargen, *Canis lupus*, inte strikt skydd enligt detta direktiv utan har enligt bilaga 2 det lägre skyddet, för arter av gemenskapsintresse vilkas bevarande kräver att särskilda bevarandeområden utses. Sverige har dock inte ändrat vargens skydd enligt jaktförordningen som resultat av ändringen i art- och habitatdirektivet.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om samtliga förutsättningar för skyddsjakt är uppfyllda. Det är länsstyrelsen som har bevisbördan för detta.

Förhindra allvarlig skada

Den första frågan förvaltningsrätten har att ta ställning till är om länsstyrelsen visat att det vid tidpunkten för beslutet fanns behov av skyddsjakt för att förhindra att allvarlig skada på boskap eller annan egendom skulle uppstå genom angrepp från de aktuella vargarna.

I länsstyrelsens beslut anges att två dödliga angrepp på hundar utan skyddsväst har dokumenterats inom kärnområdet av ett känt vargrevir under en 12-månadersperiod. Båda angreppen har skett vid älgjakt bedriven som löshundsjakt. Löshundsjakt uppges vara en förutsättning för att kunna bedriva jakt i området på ett sätt som medför att de jaktliga förutsättningarna för älgförvaltningen uppnås. Länsstyrelsen har även lyft att löshundsjakt endast varit tillåtet under cirka fem av de elva månaderna som löpt mellan angreppen. Detta eftersom det råder hundförbudstid mellan den 1 mars och 20 augusti.

Kammarrätten i Sundsvall har i ett avgörande från den 2 november 2022, mål nr 1935-22, upphävt ett beslut om skyddsjakt på varg. I det fallet hade varg, under perioden september 2021 till januari 2022, bl.a. angripit respektive försökt angripa tre jakthundar. Kammarrätten uttalade bl.a. följande. Skador som är en normal affärsrisk och skador som förekomsten av en viss art normalt leder till och som den enskilde bör tåla är enligt kammarrättens mening inte att betrakta som allvarlig skada (jfr Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt, rapport 6568, s. 16 och Kommissionens Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet, C[2021] 7301). I Viltskadecenters riktlinjer 2021-04-01, som länsstyrelsen har hänvisat till i sitt beslut, rekommenderas när angreppen inte kunnat knytas till en grupp av vargar och inte en specifik varg, skyddsjakt i bl.a. följande fall. För att förebygga angrepp på tamdjur, efter fyra eller fler angrepp i samma vargrevir under en tolv månadersperiod. För att förebygga angrepp på hundar, efter fyra eller fler angrepp i samma vargrevir under en tolv månadersperiod. Kriterierna

syftar till att avliva vargar som angriper tamdjur respektive hundar oftare än genomsnittsvargen på grund av att vargarna är mer benägna att angripa sådana djur än andra vargar eller för att de har etablerat sig i ett område med särskilt hög täthet av fårbesättningar eller där det oftare jagas med löshund. I de områden där de flesta vargrevir finns i dag inträffar vanligen noll till två vargangrepp på hundar respektive tamdjur per revir och år. Kammarrätten uttalar vidare att det vid löshunds jakt i områden där det förekommer varg finns en risk att vargar skadar jakthundar. Då det inte finns några närmare uppgifter om hur stor löshundsjakten var i det aktuella området var tre angrepp på jakthundar enligt kammarrättens mening inte tillräckligt för att säga att de aktuella vargarna skulle vara mer benägna att angripa hundar oftare än genomsnittsvargen.

Efter det ovan refererade rättsfallet har Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur (Rapport 7152), reviderats i maj 2024. Av riktlinjerna framgår numera bl.a. att skydds jakt kan beviljas i de fall det under en 12-månadersperiod har dokumenterats två eller fler angrepp av varg på hund inom ett område motsvarande storleken på ett genomsnittligt revir eller hemområde. Riktlinjerna bör inte längre utgå från begreppet ”problemindivid” och synsättet att vissa vargar är mer benägna att angripa tamdjur och hundar. Detta då det inte finns forskning som stöder att vissa individer eller familjegrupper skulle vara mer benägna att utföra angrepp. Att vissa vargar står för fler angrepp än genomsnittsvargen beror inte på att de som individer är mer benägna att angripa tamdjur och hundar utan på att de etablerat sig eller befinner sig i områden med särskilt hög täthet av fårbesättningar eller jakt dagar med löshund. Riktlinjernas nivå för hur många angrepp på hund som krävs för att skydds jakt ska kunna beviljas är satt utifrån den statistik Viltskadecenter redovisat till Naturvårdsverket. Tre angrepp på hund i samma revir under samma jaktsäsong eller 12-månadersperiod förekom under perioden 2020–2022 i fyra revir per år i genomsnitt. Det är generellt svårt att ta fram exakta siffror på löshunds jaktens utbredning och omfattning, men antalet angrepp kan

användas som ett mått på det i det aktuella området. Två angrepp på hund utan väst ger ett mått på att löshundsjakten är relativt stor i området och att det finns en risk för fortsatt allvarlig skada.

I förevarande fall finns ingen utredning kring löshunds jaktens exakta utbredning och omfattning, men länsstyrelsen har hänvisat till Naturvårdsverkets riktlinjer och tillagt att jakt med lösspringande hund är en förutsättning för att älgjakten, som är viktig för klövviltförvaltningen och i förlängningen skogsbruket, ska kunna bedrivas i området.

Förvaltningsrätten konstaterar att riktlinjer från myndigheter inte är tvingande lag men att riktlinjer kan ge vägledning kring hur olika begrepp ska tolkas och tillämpas. Det finns praxis från såväl överrätt som underrätt när det gäller överprövning av beslut fattade med stöd i de tidigare riktlinjerna, där fyra angrepp på hund under en 12-månadersperiod angavs som ett mått på när allvarlig skada skulle kunna anses vara för handen. I den uppdaterade lydelsen av riktlinjerna som hänvisas till i det aktuella beslutet har kravet på antal angrepp på hund sänkts till två angrepp. Att riktlinjer förändras leder inte med automatik till att tidigare praxis blir överspelad. Den praxis som finns får läsas och tolkas i ljuset av de uppdaterade riktlinjernas lydelse och det som framkommer om anledningen till att man bör ändra bedömningen av hur olika typer av rovdjursangrepp ska bedömas i förhållande till rekvisitet risk för allvarlig skada. I de uppdaterade riktlinjerna betonas att större fokus ska ges till om vargen befinner sig i ett område med exempelvis fler jaktdagar med löshund. Även i tidigare praxis har stor vikt lagts vid i vilken omfattning löshunds jakt har bedrivits i det område som avses med skyddsjaktsbeslut.

Förvaltningsrätten anser att det utifrån vad som framkommit i målet är visat att rekvisitet allvarlig skada är uppfyllt. Det har dödat två jakthundar inom en 12-månadersperiod i det aktuella området. Det föreligger vidare fortsatt risk för

allvarlig skada i det aktuella området utifrån att det i området bedrivs löshunds-
jakt efter älg.

För att ett beslut om skyddsjakt ska anses vara förenligt med det aktuella
regelverket krävs inte bara att det föreligger risk för fortsatt skada, den aktuella
åtgärden, jakt, måste också kunna förväntas leda till effekten minskad risk för
fortsatt skada. Detta genom att jakten riktas in mot den eller de skadegörande
individerna.

Enligt vad som är upplyst i målet har angreppen skett inom kärnområdet för
vargreviret Vitaspen. Det finns endast en vargflock i reviret som består av ett
vargpar och deras avkommor. Det finns inte några andra kända vargar i
området. Av ansökan om skyddsjakt framgår att man gjort bedömningen att det
är flera vargar ur vargreviret Vitaspen som har varit inblandade i båda
attackerna. Det har utifrån att hundars DNA är så lika vargars DNA emellertid
inte gått att fastställa vilken varg eller vilka vargar som utfört angreppen.

Kammarrätten har dock uttalat att det inte kan uteslutas att effekten av att
skjuta en individ i en vargflock där någon eller flera av dem orsakar skada kan
medföra att risken för fortsatta skador undviks eller minskas. För att skyddsjakt
ska anses vara en lämplig åtgärd krävs att det finns stöd för att så skulle bli
fallet i det aktuella fallet. (Kammarrätten i Sundsvall mål nr 1614-20/1671-20.
Jfr C-342/05 punkt 42-43).

Förvaltningsrätten konstaterar att även om det inte har kunnat fastställas vilken
eller vilka vargar som utfört angreppen så har tänkbara individer begränsats till
vargflocken i reviret Vitaspen. Detta medför enligt rättens bedömning att
åtgärden att bevilja skyddsjakt avseende en av dessa individer kan förväntas
medföra den önskade effekten att risken för fortsatta skador minskar.

Förvaltningsrätten anser sammanfattningsvis att de redovisade omständigheterna är tillräckliga för att dra slutsatsen att det finns en påtaglig risk för ytterligare vargangrepp och allvarlig skada i området. Länsstyrelsen har redogjort för sin bedömning att skadegörande individer tillhör vargreviret Vitaspen och avgränsat jaktområdet, samt villkorat jakten på olika sätt i enlighet med detta. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömningar och anser att begränsningarna i form av antal, jaktområde och jakttid med mera, sett till omständigheterna kan bedömas tillräckliga för att göra sannolikt att jakten kommer att riktas mot en skadegörande individ. Med hänsyn till detta anser förvaltningsrätten att skydds jakt efter en varg, enligt de beslutade villkoren, kan anses utgöra en lämplig åtgärd i syfte att uppnå önskat resultat. Kriteriet att jakten ska ske i syfte att förhindra allvarlig skada är därför uppfyllt.

Gynnsam bevarandestatus

Länsstyrelsen har bedömt att den beslutade skyddsjakten inte riskerar att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för varg på nationell, regional eller lokal nivå. I bedömningen hänvisar länsstyrelsen till resultat från den senaste fastställda inventeringen 2024/2025 och en beskattningsmodell framtagen av forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet samt anger att ingen av individerna i den aktuella vargflocken Vitaspen bedöms ha högt genetiskt värde. Inte heller någon annan individ tillhörande vargreviren i länet har ett högt genetiskt värde och länsstyrelsen har inte kännedom om att varg med högt genetiskt värde har uppehållit sig i länet under den senaste tiden.

Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen har tillräckligt stöd för sin bedömning att den beslutade skyddsjakten efter en varg inte riskerar att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten på någon nivå. Något hinder för den beslutade skyddsjakten finns därmed inte på denna grund.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen har bedömt att det i nuvarande situation inte finns någon annan lämplig lösning än skydds jakt för att undvika ytterligare angrepp och fortsatt allvarlig skada. Hundarna i det aktuella fallet har angripits och dödats under löshunds jakt. Länsstyrelsen har i beslutet anført att möjligheterna till att förebygga vargangrepp på självständigt arbetande jakthundar är begränsade eftersom hunden den största delen av tiden rör sig fritt utom synhåll för hundföraren och övriga jägare. Länsstyrelsen har också angett att förebyggande åtgärder i form av att utrusta hunden med pejl, använda viltkameror samt kommunicera med omkringliggande jaktlag är vedertagna och vidtagna åtgärder i området.

Klagandena har anført att en möjlig lämplig åtgärd är att utrusta hundarna med skyddsvästar. Länsstyrelsen har angett att det finns modeller av skyddsvästar som skulle kunna avbryta eller fördröja ett eventuellt vargangrepp. Däremot saknas forskningsresultat som styrker detta och hundars rörelseförmåga och jaktsätt kan påverkas negativt av bärandet av skyddsväst. Därför har länsstyrelsen gjort bedömningen att det vore orimligt att kräva en sådan åtgärd för enskilda jägare.

I Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur anges att skyddsväst på hund under jakt kan likställas med en förebyggande åtgärd och i vissa fall även den enda tillämpbara, dock är skyddsväst inte alltid lämpligt att använda på alla hundar och vid alla jaktformer (Naturvårdsverkets rapport 7152, s. 20). Det framgår vidare av riktlinjerna att skydds jakt kan beviljas även i det fall ett angrepp av bland annat varg har inträffat på hund som bär skyddsväst.

Förvaltningsrätten konstaterar att angreppen inträffade trots att flera andra förebyggande åtgärder, dock inte användande av skyddsväst, hade vidtagits.

Förvaltningsrätten instämmer i länsstyrelsens bedömning att det inte finns någon annan lämplig lösning än skyddsjakt för att undvika ytterligare angrepp.

Proportionalitet och slutsats

Den beslutade skyddsjakten uppfyller enligt förvaltningsrättens mening kraven i jaktförordningen. Jakten är tydligt begränsad i förhållande till att endast en varg får skjutas och också begränsad i tid och till yta. Förvaltningsrätten bedömer sammantaget att alla förutsättningar för skyddsjakt är uppfyllda, och bedömer också att beslutet är proportionerligt sett till risken för fortsatt allvarlig skada och den utbredda löshundsjakten i området. Överklagandena från Nordulv och Svenska Rovdjursföreningen ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

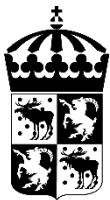
[REDACTED]

rådman

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED]

[REDACTED] deltagit.

[REDACTED] har föredragit målet.

Beslut om skydds jakt efter varg

Beslut

Länsstyrelsen i Gävleborgs län beslutar med stöd av 23 a § jaktförordning (1987:905) att ge tillstånd till skydds jakt efter en (1) varg i Bollnäs och Ovanåkers kommun, inom det område som avgränsas på kartan i bilaga 2 till detta beslut.

Länsstyrelsen medger att skydds jakten får ske hela dygnet med stöd av 9 § jaktförordningen.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 15 § jaktförordningen att alla typer av belysning får användas för att underlätta skydds jakten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 18 § jaktförordningen att skydds jakten får bedrivas med hjälp av hund.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att skydds jakten får bedrivas från motordrivet fordon.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att jakten får ske på annans jaktområde.

Vidare beslutar länsstyrelsen med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet gäller omedelbart utan hinder av att det överklagas.

Villkor

1. En (1) varg får fällas.
2. Skydds jakten är tillåten från och med beslutsdatum till och med den 14 oktober 2025.
3. Skydds jakten får endast påbörjas inom område som avgränsas på kartan i bilaga 2.
4. Högst tre hundar som förföljer en och samma varg får användas under ett och samma jakttillfälle. Hundar som används ska vara försedda med GPS-pejl och GPS-loggen ska uppvisas för länsstyrelsens personal.
5. Om vargen följs av hund och går ut ur jaktområdet får jakten fullföljas och vargen fällas, även utanför området som markerats på kartan. Detta under förutsättning att det sker inom Gävleborgs län och att det inte råder tvivel om att det är samma individ som följs.

6. Länsstyrelsen utser jaktledare. Jaktledaren utser jaktdeltagare. Jaktledaren ska för länsstyrelsen och polis kunna uppvisa namn och kontaktuppgifter för samtliga personer som deltar i jakten.
7. Jaktledaren ska omedelbart avbryta jakten och anmäla till Länsstyrelsen när en varg fällts eller påskjutits.
8. Länsstyrelsen avlyser jakten om tilldelad varg fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut. Om eftersök visar att det påskjutna djuret är oskadat beslutar länsstyrelsen huruvida fortsatt jakt ska ske inom återstående tid som omfattas av beslutet.
9. Skytten ska utan dröjsmål kunna uppvisa den fällda vargen samt skottplats/fallplats för länsstyrelsens besiktningspersonal.
10. Fälld varg besiktigas av länsstyrelsens besiktningspersonal. Besiktningen dokumenteras på särskilt anvisad blankett. Flådd helkropp samt referensprov i form av hudbit tas omhand av länsstyrelsen och skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt. Skinnen ska chipmärkas av länsstyrelsen och tillfaller därefter jakträttshavaren. Jakträttshavaren ska erhålla kopia av besiktningsprotokollet. Om jakträttshavaren önskar kan denne ansöka om återtag av andra delar av djuret, t.ex. skallen. För att detta ska vara möjligt måste detta meddelas länsstyrelsens besiktningspersonal omgående som noterar detta i besiktningsprotokollet. Återtaget kan komma att omfattas av en avgift.
11. Efter avslutad skydds jakt, oavsett utfall, ska utsedd jaktledare inkomma till länsstyrelsen med en kortfattad redogörelse för hur jakten bedrivits. Redogörelsen ska ha inkommit senast två veckor efter att jakten avslysts.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen mottog den 9 september 2025 en ansökan om skydds jakt efter två vargar i ett område väster om Gruvberget i Ovanåker och Bollnäs kommun. Skälet till ansökan anges vara för att förhindra allvarlig skada på tamdjur. I ansökan hänvisas till att två hundar dödats av varg inom ett begränsat område, känt som vargreviret Vitaspen. 2024-10-13 dödades sökandes jämthund av varg, sökande bedömer att flera vargar var inblandade i angreppet, och 2025-09-01 dödades en gråhund av varg och vid angreppet hördes flera individer delta. Båda hundarna som angripits har använts vid löshunds jakt på älg.

Sökande anger att skydds jakt är nödvändig för att förhindra fortsatt allvarlig skada på egna eller andras hundar i området. Vidare anges att efter det senaste angreppet, då vargarna sökte upp och angrep en hund som skällde ståndskall på älg, har älgjakten i området där angreppen skett helt stannat av då jägare inte vågar eller vill släppa

sina hundar på grund av risken för att de ska bli dödade. Sökande beskriver i ansökan att skyddsvästar inte är ett alternativ då de hämmar hundars rörelseförmåga samt att det inte finns några vetenskapliga belägg för att de skulle rädda hundar vid vargangrepp.

Sökande beskriver i komplettering inkommen 2025-09-21 att löshunds jaktens omfattning i området normalt sett är stor, alla jaktlag använder sig av en eller flera hundar, och att jaktformen är en förutsättning för att älgjakt ska kunna bedrivas i skogslandskapet. Vidare anges att älgtätheten är i balans med acceptabla skogsskador i området men det innebär också, enligt sökanden, att tätheten av älg per ytenhet inte är stor. Lösa älghundar krävs därför för jaktens genomförande, det finns ingen annan jaktmetod med vilken man kan uppnå de jaktliga målsättningar älgförvaltningen kräver.

Sökande beskriver att som förebyggande åtgärder har det placerats ut ett stort antal viltkameror på platser där vargarna bedöms passera, samt att de bildat en SMS-grupp som omfattar de berörda jaktlagen. Genom gruppen meddelar jägare varandra om observationer, fysiska eller från kameror, i området. Sökande beskriver också att alla hundar som används vid jakt i området är utrustade med GPS-pejl.

Länsstyrelsens kännedom om vargläget i området

De angripna hundarna som sökande refererar till är besiktade av länsstyrelsens besiktningspersonal och bedöms vara dödade av varg. Eftersom hundar och vargars DNA är så lika varandra går det inte att topsa vargangripna hundar och via DNA-analys ta reda på vilken varg som utfört angreppet på samma sätt som vid angrepp på andra tamdjur. Platserna där hundarna dödats är belägna ca 17 km från varandra och båda bedöms ligga inom kärnområdet för vargreviret Vitaspen. Under den senaste inventeringssäsongen, 2024–2025, utgjordes reviret Vitaspen av en tik (G141-21) född i reviret Gimmen 5, en hane (G148-22) född i reviret Viken 1 samt deras avkommor. Under hösten 2025 har länsstyrelsen fått rapporter som tyder på att det förmodligen skett en föryngring även under våren 2025.

Motivering till beslutet

Vid prövning av om skydds jakt ska beviljas gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen görs utifrån eventuella skadors omfattning, under hur lång tidsperiod som dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits och vilka möjligheter som finns till att förebygga skada samt vilken möjlighet

det finns till annan lämplig lösning utöver skydds jakt. Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i länet samt de berörda vargarnas genetiska status. Vidare bedömer länsstyrelsen om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

För att förhindra allvarlig skada

I bedömningen om skydds jakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada på hund utgår länsstyrelsen bland annat från Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur¹.

Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer bör risken för att ett flertal upprepade angrepp inträffar inom en begränsad tidsperiod och i ett geografiskt område ligga till grund för bedömningen av om skälet risk för allvarlig skada på egendom föreligger. I de fall ett flertal upprepade angrepp redan har inträffat kan det också handla om risken för att skadan för den skadelidande förvärras ytterligare genom förnyade angrepp.

Enligt riktlinjerna kan skydds jakt beviljas i det fall det under en 12-månadersperiod har dokumenterats två eller fler angrepp av varg på hund utan skyddsväst inom ett område motsvarande storleken på ett genomsnittligt vargrevir, 916 km².

I det aktuella fallet har två dokumenterade vargangrepp på hund utan skyddsväst skett inom kärnområdet av ett känt vargrevir under en period om knappt elva månader. Noterbart är också att löshunds jakt endast varit tillåtet under ca fem av de elva månaderna som löpt mellan angreppen. Detta eftersom det råder hundförbudstid mellan den 1 mars och 20 augusti.

Det är generellt sett svårt att ta fram exakta siffror på löshunds jaktens utbredning och omfattning, men enligt Naturvårdsverkets riktlinjer kan antalet angrepp användas som ett mått på löshunds jaktens utbredning i det aktuella området. Som framgår av riktlinjerna ger två angrepp på hund utan skyddsväst ett mått på att löshunds jakten är relativt stor i området och att det finns en risk för fortsatt allvarlig skada.

Länsstyrelsen delar sökandes beskrivning om att löshunds jaktens omfattning i området normalt sett är stor och att jaktformen är en förutsättning för att älgjakt ska kunna bedrivas i skogslandskapet.

¹ Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur. Rapport 7152 Maj 2024

Älgjakten är ett viktigt verktyg i klövviltförvaltningen och i förlängningen även för skogsbruket. Jakt med lös hund klassas sedan 2020 som ett immateriellt kulturarv i Sverige. Länsstyrelsen anser att jaktmetoden är viktig för viltförvaltningen och jaktkulturen i Sverige.

För att skyddsjakten ska ge effekt och förhindra allvarlig skada behöver jakten riktas mot skadegörande individen eller individerna. Länsstyrelsen bedömer i det aktuella fallet att det är en eller flera vargar ur familjegruppen Vitaspen som deltagit vid de båda angreppen. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer bör inte det faktum att det inte är exakt klarlagt vilken individ i exempelvis en familjegrupp av varg som orsakat allvarliga skador på tamdjur innebära något hinder för att medge skyddsjakt. Vidare anges att ett förfarande där beslut om skyddsjakt fattas efter en individ i taget förutsätter att beslut om skyddsjakt efter ytterligare en individ snabbt kan fattas om inte skadorna upphör.

Annan lämplig lösning

Hundarna i det aktuella fallet har angripits under löshundsjakt. Möjligheterna till att förebygga vargangrepp på självständigt arbetande jakthundar är begränsade eftersom hunden den största delen av tiden rör sig fritt utom synhåll för hundföraren och övriga jägare. Detta gäller framför allt under barmarkssäsongen. Länsstyrelsen bedömer att lösningar såsom att utrusta hunden med pejl, använda viltkameror samt kommunicera med omkringliggande jaktlag är lämpliga åtgärder. Dessa åtgärder är vedertagna i området enligt sökande.

En åtgärd som eventuellt kan fördröja ett angrepp eller minska risken för att hunden skadas allvarligt är att ha en skyddsväst på hunden. Det finns modeller av skyddsvästar som Viltskadecenter bedömer kunna avbryta eller fördröja ett eventuellt vargangrepp. Det saknas dock forskningsresultat som styrker detta. Med anledning av det, samt att hundars rörelseförmåga och jaktsätt kan påverkas negativt av bärandet av skyddsväst, anser länsstyrelsen att det är orimligt att kräva en sådan åtgärd för enskilda jägare.

Länsstyrelsen bedömer att det i nuvarande situation inte finns någon annan lämplig lösning än skyddsjakt för att undvika ytterligare angrepp.

Gynnsam bevarandestatus

Vargen i Sverige har sedan tidigare bedömts ha en gynnsam bevarandestatus. Resultat från det senast fastställda inventeringssäsongen 2024-2025 visade att det fanns cirka 355 vargar i Sverige. Detta visar att populationen med marginal ligger över det nya referensvärdet för artens gynnsamma bevarandestatus om 170 individer som Sverige rapporterade till EU 2025.

Under den senaste inventeringssäsongen fanns 250 vargar i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Enligt Naturvårdsverkets beslut med diarienummer NV-25-011918 är miniminivån i det mellersta förvaltningsområdet 124 vargar.

Gävleborgs län berördes under den gångna inventeringssäsongen av sex familjegrupper med föryngring och tre revirmarkerande par. Efter delning av länsgemensamma revir blev resultatet för Gävleborg 3,25 länsegna familjegrupper med föryngring och 2,5 länsegna revirmarkerande par².

Inför länsstyrelsernas beslut om licensjakt efter varg 2026 har forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet tagit fram en beskattningsmodell. Modellen anger att vargstammen i Sverige utgörs av ca. 314 vargar den 1 oktober 2026. I arbetet med beräkning av lämpligt uttag vid kommande licensjakt tar länsstyrelserna hänsyn till att även skydds jakt ska kunna användas och lämnar därför utrymme för att vargstammen ska tåla att ett antal vargar kan komma att tas bort via skydds jakt³.

I den aktuella familjegruppen Vitaspen fanns det under den gångna inventeringssäsongen ingen genetiskt viktig varg enligt 4 §, NFS 2022:4. Alfahanen, (G148-22) är född i reviret Viken 1 och klassas som en F2:a, dvs andra generationens avkomma från en invandrad varg. Den svenska vargstammen utgörs av ett stort antal F2:or och Länsstyrelsen bedömer inte att dess genetiska vikt begränsar möjligheterna till skydds jakt i detta fall.

Länsstyrelsen har inte kännedom om något annat revir i direkt anslutning till området. Länsstyrelsen har inga indikationer på att det finns andra genetiskt viktiga individer i eller i anslutning till det aktuella området.

² [Bestandsövervakning av ulv vintern 2024-2025. Inventering av varg vintern 2024-2025](#)

³ [Andren m fl 2025 Beräkningar av jaktuttag varg 2026 ver 2](#)

Länsstyrelsen bedömer därmed att skyddsjakten inte försämrar bevarandestatusen för varg på nationell, regional eller lokal nivå.

Sammanfattning

Det har skett två konstaterade vargangrepp på hund inom ett begränsat område inom en 12-månadersperiod. Länsstyrelsen bedömer att det föreligger risk för ytterligare allvarlig skada då jakten med löshund är viktig och omfattande i området. Skyddsjakten inriktas mot varg i den skadegörande familjegruppen och bedöms ha goda förutsättningar att förhindra ytterligare skador. Jaktområdet utgör kärnområdet för den skadegörande familjegruppen samt innefattar platserna där angreppen på hundar skett.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att beslutad skyddsjakt är motiverad för att förhindra ytterligare angrepp, att det saknas andra lämpliga lösningar det i aktuella fallet samt att vargens gynnsamma bevarandestatus inte påverkas negativt av beslutet.

Ansökan om skyddsjakt ska därmed beviljas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skyddsjakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-01088-23).

All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Art och habitatdirektivet (1992/43/EEG) har en avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för skyddsjakt. Åtgärder som vidtas enligt art och habitatdirektivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus. Direktivet ger möjligheter till undantag från skyddskraven under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skyddsreglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Enligt 15 a § jaktförordningen får Naturvårdsverket eller, om beslutet fattas av länsstyrelsen, länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 §, om det är fråga om skyddsjakt, licensjakt eller jakt som avses i 31 § första stycket.

Enligt 21 § jaktförordningen får den myndighet som beslutar om jakten i det enskilda fallet utöver vad som följer av 20, 20 a och 20 b §§ besluta om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) i fråga om jakt efter björn, varg, järv, lo, utter, valar och fladdermöss samt när det är fråga om jakt som avses i 24 § eller 31 § första stycket i denna förordning. I övriga fall får länsstyrelsen besluta om sådana undantag. Om flera län är berörda och det är länsstyrelsen som beslutar om undantag, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. I fråga om vilda fåglar, björn, varg, järv, lo, utter, bäver, mård, iller, skogshare, vikare, valar och fladdermöss samt i fråga om andra vilt levande djurarter som har markerats med N, n eller F i bilagan till artskyddsförordningen (2007:845) får undantag medges endast om

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,
2. upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras, och
3. undantaget behövs för att en sådan begränsad jakt som avses i 23 c § ska kunna genomföras eller behövs av något sådant skäl som anges i 23 a § eller 31 § första stycket denna förordning.

Som framgår av 23 a § jaktförordningen ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skydds jakt ska kunna medges: Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Enligt 24 d § jaktförordningen får den beslutande myndigheten i ett beslut om jakt enligt 23 b eller 23 d § bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur. Om inte myndigheten beslutat något annat får djuret behållas av jakträttshavaren. När beslut om jakt meddelas enligt 23 b eller 23 d § får myndigheten även medge undantag från 31

§ första stycket jaktlagen (1987:259) och, när det gäller skyddsjakt, också medge att jakten bedrivs på annans jaktområde.

Enligt 59 § jaktförordning (1987:905) får Polismyndigheten, länsstyrelsen och Naturvårdsverket förordna att beslut enligt denna förordning skall gälla utan hinder av att det har överklagats.

Du kan överklaga beslutet

Se information nedan hur du kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Sandra Wahlund med vilthandläggare Simon Viklund som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Karta över jaktområde

Kopia till

1. Naturvårdsverket
2. SVA
3. Polisen Region Mitt
4. Länsstyrelserna inom Mellersta rovdjursförvaltningsområdet
5. Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborg

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

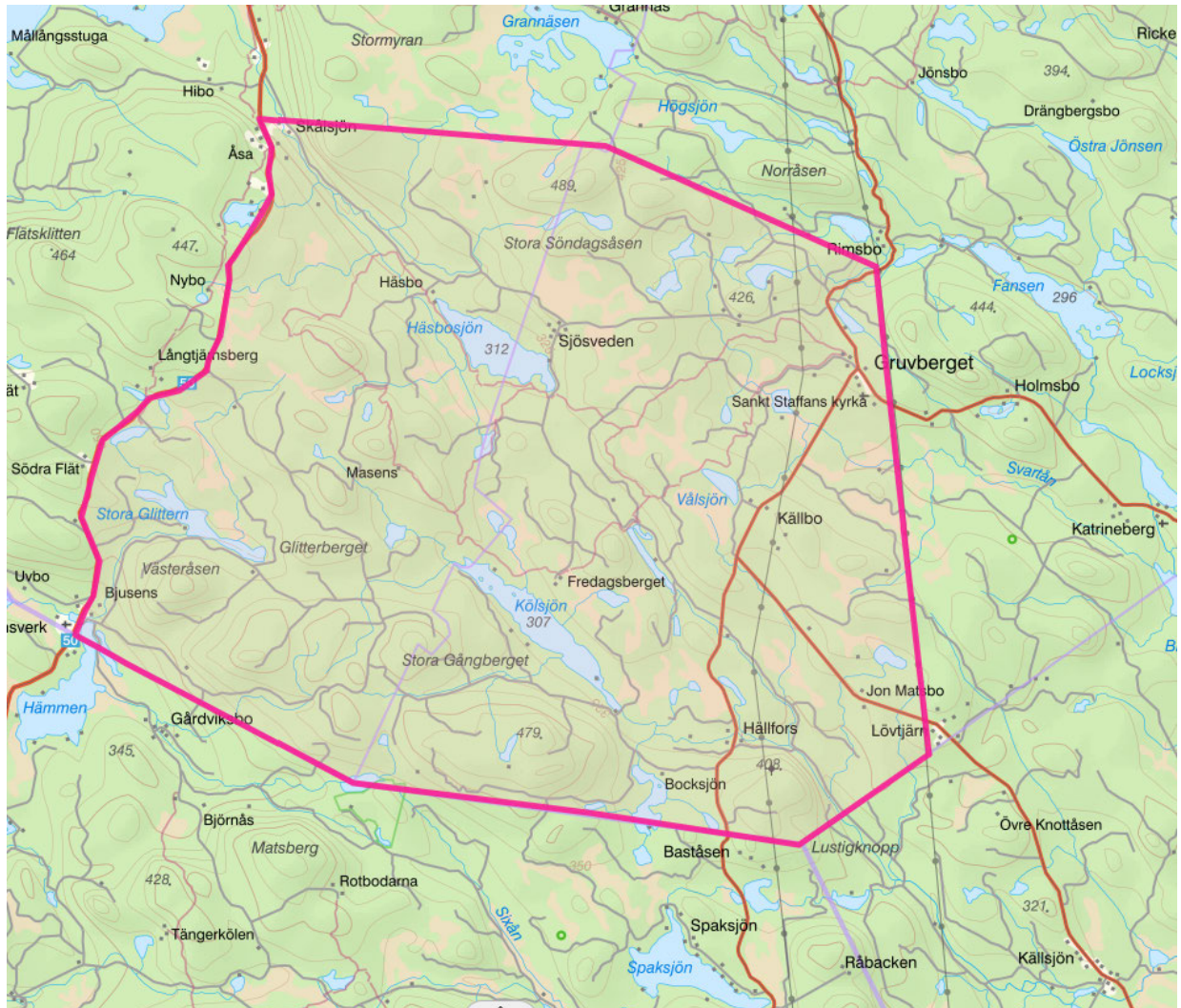
Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 6551-2025.

Bilaga 1

Karta över jaktområde

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.